75 pokib Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 18. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 26-го СІЧНЯ (JANUARY) 1968 No, 18. VOL. LXXV.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

П'ятниця, 26 січня, 1968

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ПОТВЕРДИВ РІШЕННЯ ЗДА домагатися продовження міжнародного договору в справі кави, який „забезпечував би справедливий і недискримінаційний доступ до кави". Завваги президента Джансона у звіті до Конґресу були немов оцінкою тих переговорів, які ведуться в Ріо де Жанейро в Бразилії. Там голова бразилійської делеґації Едмондо Маседо Соарес заявив, що міжнародний договір в справі кави загрожений внаслідок того, що ЗДА зайняли невгнуте становище в справі так званої кави „інстант" (готової порошкованої).

ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ ЧИСЛО АМЕРИКАНЦІВ, які виїжджають поза океан, і одночасно збільшується опозиція до урядового проєкту, щоб зменшити число американських туристів до Европи. Державний Департамент повідомляє, що в лютому 1968 поїдуть до Европи, на 12 відсотків більше, як в 1967-му році. Республіканський віп в Сенаті сенатор Томас Г. Кухел із Каліфорнії заявив, що він гостро противиться обмежувати волю виїздити за океан. Він гадає, що обмеження виїздів за допомогою податків не дасть матеріяльних користей. Уряд старається зменшити відплив долярів із ЗДА, зменшуючи число туристів.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ПРОСИТЬ Конґрес продовжити на три роки існування Аґенції в справах контролі зброєння та роззброєння. Президент уважає справу контролі зброєння за найважнішу в теперішньому часі, вислав листи до провідників Сенату і Палати Репрезентантів, в яких пише, що якби вдалося вживати атомову енерґію тільки для мирних цілей, то люди легко могли б перетворити світ; коли не вдасться це зробити, то заходить небезпека, що люди зможуть знищити світ. Аґенція в справах контролі зброєнь мала б скінчитися 30-го червня 1968, якщо не зміниться закону про її існування.

ПРОКУРАТОР ҐАРРІСОН ПОКЛИКАВ НА СВІДКА вдову по Лі Гарві Освалді — Марину Освалд Портер. Нюорлінський прокуратор Джім Ґаррісон твердить, що не сам Освалд вбив президента Кеннеді 23 листопада 1963-го року, бо для цього вбивства була ціла сітка змови злочинців. Вдову по Освалді мають питатися, що вона знає про діяльність Освалда влітї 1963-го року в Ню Орліні, де Освалди мешкали перед вбивством президента Кеннеді. Суд в Каліфорнії відмовився видати Луїзіяні свідка Лорана Голла, бо цей свідок заявив, що нічого не знає про змовників на життя Кеннеді.

РОБЕРТ В. РУЗА, колишній підсекретар скарбу заявив, що 1968-ий рік буде дуже добрий під економічним оглядом. На його думку економіка цієї країни тепер здорова, і треба буде, можливо, заходів, щоб її стримати, а не на те, щоб її підтримувати. Руза відповідав економістові Еліотові Джейнвеєві, який твердив, що американська економіка подібна до того робітника, який перепрацював шість днів і потребує відпочинку. Руза дивиться оптимістично на розвиток економіки, він передбачає збільшення крайової продукції на 50 більйонів дол. в 1968-му році.

У СВІТІ

ПІВНІЧНА КОРЕЯ ВІДГРОЖУЄТЬСЯ, що затримає американський воєнний корабель „Пуебло": коли б їй це вдалося і коли б вона включила „Пуебло" до своєї фльоти, то 906-тонновий „Пуебло" став би найбільшим кораблем Північної Кореї. Її найбільшими кораблями є два 540-тоннові міновиловлювачі і вісім 440-тоннові міноносці. Крім того вони мають 21 торпедний човен, 17 ловців підводних човнів, 20 прибережних міноносців, 26 помічних човнів і 70 озброєних барж, разом на 9.020 моряків. Найбільшим американським воєнним кораблем є літаконосець „Ентерпрайс" містоти 85.000 тонн, що його скеровано на води біля Північної Кореї.

ПРЕЗИДЕНТ ЄГИПТУ ҐАМАЛЬ АБДЕЛЬ НАССЕР ПРИЗНАЧИВ Алі Сабрі на голову своєї монопольної партії Арабської Соціялістичної Унії. Алі Сабрі відомий із своїх просовєтських симпатій і ворожости супроти Заходу. На військового міністра призначено генерала Мохаммеда Фавзі. Перед ним те становище займав маршал Абдель Гакім Амер, що його Нассер відсунув після прогри в червневій війні. Маршал Амер покінчив самогубством.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ПІВДЕННОГО В'ЄТНАМУ ТРАН ВАН ДО ЗАЯВИВ, що Південний В'єтнам не визнає такого мирового порозуміння з комуністами, що його „третя сторона" осягнула б без участи і згоди Південного В'єтнаму. Тран Ван До признав, що Рада Безпеки Об'єднаних Націй має право займатись справою В'єтнаму та запросити воюючі сторони до з'ясування свого становища. Але кожна конференція, переведена без участи Південного В'єтнаму, — буде неважною.

ПАПА ПАВЛО УІ ПРИЙНЯВ НА АВДІЄНЦІЇ прем'єра комуністичної Румунії Джорджа Маврера і його міністра закордонних справ Корнелію Манеску. Ті два комуністичні румунські проводирі перевели були перед тим дводенні наради з керівними італійськими державними мужами. Румунія з усіх сателітських держав виявила найбільшу незалежність від Москви. Папа буцім-то заявив румунським комуністам, що Апостольська Столиця рада би договоритись щодо конкордату, який заґарантував би свободу релігійних практик католицьким вірним.

НА СУБОТУ 27-го СІЧНЯ ПРИЗНАЧЕНО ЗАПОЧАТКУВАННЯ РОБІТ над прочищенням Суеського каналу. Від червня минулого року заблькованi у тому каналі 15 кораблів — Америки, Британії і Західньої Німеччини. До 17-го лютого ц.р. канал повинен бути прочищений настільки, що ті кораблі зможуть звільнитись від свого „ув'язнення", в якому опинились внаслідку несподіваного вибуху ізраїльсько - арабської війни.

ДАНСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЄНС ОТТО КРАҐ ЗГОЛОСИВ СВОЮ ДИМІСІЮ на руки короля Фредерика IX. Король димісію прийняв і просив його вести державні справи до часу призначення нового уряду. В новому данському парляменті 63-членна Соціял-демок. партія буде сильною опозицією, але не матиме змоги скласти центроліву коаліцію. Прем'єром стане голова центро-правої партії Радикальних лібералів Гільмер Бавмсґаард, яка осягнула 28 мандатів; разом із 38 консерватистами і 35 національпротивному випадку відмовить Америці право користування морсько - летунськими базами в Еспанії.

ЗДА ПЕРЕВОДЯТЬ ЧАСТИННУ МОБІЛІЗАЦІЮ — ЗАЖАДАЛИ СКЛИКАННЯ РАДИ БЕЗПЕКИ ОН

Вашингтон. — Президент Джансон наказав у своєму характері найвищого зверхника американських збройних сил, покликати до активної служби 14 787 резервістів летунства і морської фльоти, потрібних для поставлення на воєнну стопу 372-ох бойових і транспортних літаків. Цей крок уважається, як найперший засіб у передбачуванні можливої війни проти Північної Кореї: ті воєнні дії позначились би спершу головно летунською акцією, щоб запевнити собі панування в повітряному просторі. З Японії вже перекинено до Південної Кореї 36 джетових бомбардувальників, а на водах навпроти північно-корейського порту Пусан стоять могутні могутній літаконосець „Ентерпрайс" з чотирма іншими воєнними кораблями 7-ої американської фльоти, частини якої стоять на водах біля берегів В'єтнаму. Ця частина, зрештою в дуже малих початкових розмірах, мобілізація заскочила конґресменів і сенаторів, але ніхто з них не критикував того розпорядження Президента, ствердивши, що — видно — вимагала цього створена північними корейцями ситуація. Покликання резервістів стоїть у безпосередньому зв'язку зі схопленням північно-корейськими комуністами у минулий вівторок американського легкого корабля „Пуебло" та примушення його заплисти до північно-корейського порту Пусан. На „Пуебло" знаходяться 83 члени залоги. Первісні заходи Америки зліквідувати цей конфлікт мирно не вдалися: корейські комуністи різко відкинули домагання Америки звернути корабель разом з його залогою. Також совєтський уряд відмовився навіть прийняти ноту, в якій Америка просила СССР вплинути на Північну Корею по лінії американських вимог. Щоб вичерпати всі шляхи для мирної полагоди — амереканський амбасадор Артур Голдберґ звернувся в справі негайного скликання Ради Безпеки для обмірковання нової кризи на Далекому Сході. ЗДА обвинувачують Північну Корею у зламанні договору про перемир'я, при чому на доказ наводять не тільки цей останній акт морського піратства, але й довгу низку актів порушення воєнного перемир'я, з яких найповажнішим було перепачкування до Південної Кореї та до самої її столиці Сеулу 31-членної групи терористів з метою — вдертися до президентського палацу й убити президента Чунґ Гі Парка. Газети пригадують, що в січні 1955 року тодішній генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд не цурався полетіти до Пейпінґу, де він переконував вожаків Комуністичного Китаю, щоб вони звільнили 11 американських летунів, що їх китайські комуністи також обвинувачували у „шпигунстві". В серпні 1955 року китайці таки тих американськких летунів звільнили. Тепер, китайські комуністи, проводячи тактику „лови злодія", оскаржують у своїй пресовій і радіо-пропаґанді Південну Корею та Америку у веденні „шпигунської" акції „підозрілими" рибальськими човнами на водах Північної Кореї. Північно-корейський генерал Пак Чунґ Коок виголосив на надзвичайному засіданні мішаної Військової Комісії для справ перемир'я у Панмунджоні лайливу протиамериканську промову з закидуванням Америці „актів імперіялістичної аґресії" та наведенням таких даних, які ніби доказували б перебування „Пуебло" на внутрішніх водах Північної Кореї. Американський контр-адмірал Джан Смит назвав заяву комуністичного корейського генерала „дикою" і „перекрученою версією власного піратства". Знову ж названий корейський генерал вимагав, щоб Америка перепросила Північну Корею за „провокаційні й аґресивні акти" та обіцяла не повторювати їх. Таким чином з північно-корейського боку не видно ніяких познак, що вони згідні звернути „Пуебло" і його залогу.

Неґативне становище СССР газети пояснюють острахом Москви наразити собі Північну Корею, яка тільки недавно віддалилась від Комуністичного Китаю і наблизилась до Совєтського Союзу як свого головного постачальника і протектора. Однак, мабуть, Президент і державний секретар Дін Раск мають надію, що СССР змінить своє становище — може під тиском делікатної загрози, що Америка може схопити будь-котрий совєтський „шпигунський корабель" біля американських берегів, бо американський амбасадор Лювеллин Томпсон дістав доручення старатися знову за побачення з Кузнєцовим. Американська преса повна вісток і різнородних коментарів на тему цього нового гострого конфлікту.

Вірні Української Греко-Православної Церкви в Канаді відзначають 50-ліття УГПЦ

Вінніпеґ. — Десятки тисяч вірних Української Греко-Православної Церкви в різних містах і селах Канади відзначають 50-ліття створення своєї Церкви, Митрополитом якої є Бл. Іларіон. Церква постала в Канаді у 1918 році, в Саскатуні, як Відроджена Первозванна Українська Православна Церква. Тижневик „Вісник" з Вінніпеґу, з 15 січня, опублікував проголошення - звернення Митрополита УГПЦ Бл. Іларіона, в якому під кінець сказано: „Наша Церква в Канаді має поверх 140 - 000 вірних від океану до океану, має 288 громад, 92 священиків і чотирьох єпископів на чолі з Митрополитом, як Первоієрархом усієї Церкви. Вона має три виховавчі Інститути і вищу Богословську Академію при Колеґії св. Андрея в асоціяції з Манітобським університетом. Помимо сильного зросту і великих осягнень ми не можемо спочивати на нашій минувшині, — ми мусимо поставити для себе нові цілі на це друге півстоліття. Наша Церква мусить виховати нові кадри духовних провідників, щоб вони вміло могли дати духовний провід нашим вірним і нашому народові в цій придбаній нашій батьківщині. Наша Церква мусить жваво поширити свою місійну працю серед нашого громадянства в Канаді і сильно поборювати всякі прояви матеріялістичних антихристиянських впливів".

БАНДИТИ ЗНОВУ НАПАЛИ НА КРЕДИТІВКУ

Монтреаль. — Минулого року два бандити раптово напали збройно на Українську Народну Касу в Монтреалі, але напад закінчився тим, що один, стріляючи, втік, а другий сидить у в'язниці й чекає суду.

Новий секретар оборони проти припинення бомбардування В'єтнаму

Вашингтон. — Найменований на секретаря оборони Кларк М. Кліффорд, зізнаючи в Сенатській Комісії Збройних Сил, заявив, що він буде противитися тому, щоб припинити бомбування Північного В'єтнаму, коли перед 1-им березня обійме нове становище від секретаря оборони Роберта МекНамари. Кліффорд обороняв успішність бомбування Північного В'єтнаму і заявив, що американські літаки повинні виконувати свою працю у в'єтнамській війні так довго, поки Північний В'єтнам не змінить свого становища в справі мирного закінчення війни. Сенатська Комісія Збройних Сил одноголосно схвалила номінацію Кліффорда на секретаря оборони. Найближчого тижня повний Сенат має затвердити цю номінацію. В політичних колах сподіваються, що новий секретар оборони поробить деякі зміни в тій політиці, що її вів сім років МекНамара. Під час тригодинних переслухань в Комісії Кліффорд виявив, що він в численних проблемах розходиться зі своїм попередником, що з задоволенням прийняли до відома члени Сенатської Комісії Збройних Сил, які часто розходилися з поглядами дотеперешнього секретаря оборони — МекНамари.

Зрезиґнував секретар здоров'я, освіти і добродійности Джан В. Ґарднер

Вашинґтон. — Президент Джансон 25-го січня „з жалем" прийняв резиґнацію секретаря здоров'я, освіти й добродійности Джана В. Ґарднера. Він має залишити своє становище перед 1-им березня ц. р., коли відійде на працю до Корпорації Карнеґі в Ню Йорку, де вестиме окремі студії над міською проблемою. Ґарднер був президентом цієї ж Корпорації перед відходом на урядову працю у Вашинґтоні. Не знати, що було причиною резиґнації Ґарднера. Представник Білого Дому заявив, що ця резиґнація не має нічого спільного з війною у В'єтнамі. Це саме потвердив і сам Ґарднер, який сказав, що жаден факт не спричинив його рішення залишити урядову працю. Він признав, що рішився на цей крок тому, що гадає на іншому місці бути кориснішим в найближчому майбутньому. Приятелі секретаря здоров'я додають до цієї заяви Ґарднера, що він розходився з становищем Уряду щодо того, які справи є важливіші, що їх треба б негайно виконати. Ґарднер уважає, що проблема міст є найважнішою у внутрішній політиці цієї країни. З уваги на війну у В'єтнамі Уряд не може зайнятися цією справою з такою енерґією, якої вона вимагає. Ґарднер мав тільки дворічну відпустку з Корпорації Карнеґі, яку вже давно використав.

Косиґін і Тіто на відвідинах в Індії

Ню Делі. — У четвер 25-го ц.м. прибув у 6-денні відвідини до Індії совєтський прем'єр Алексєй Косиґін в товаристві своєї дочки Людмили, заступника міністра закордонних справ Ніколая Фірьюбіна і 28-ох інших урядовців та тілохоронителів. Водночас в Індії перебуває ще юґославянський президент Тіто, який — мабуть на вістку про приїзд Косиґіна — продовжив тамошнє своє перебування, „щоб відпочити і взяти участь у ловах на тигри". Косиґін присвятить перші дні своєї візити на церемоніяльні акти. На першому прийнятті в честь Косиґіна — індійський прем'єр Індіра Ґанді прославляла Косиґіна, як „головного архітекта" т.зв. Ташкентської декларації із січня 1966 року про тимчасове замирення між Індією і Пакістаном. Косиґін у відповіді закликав Індію і Пакістан до тривкого порозуміння на базі угоди щодо спірного Кашміру. Гадають, що індійсько - пакістанський затяжний конфлікт за Кашмір буде одною з головних тем ділових розмов Косиґіна з індійськими керівними особами. Косиґін буде, мабуть, старатися, щоб Індія не погодилась на активізування Міжнародної Контрольної Комісії у В'єтнамі, яка повинна би контролювати кордони Камбоджі, щоб не порушували їх північно - в'єтнамські комуністи. Також справа ізраїльсько-арабського конфлікту буде предметом нарад. Пакістан взяв сторону арабів проти Ізраїлю. Совєтський Союз є одним з головних постачальників зброї для Індії.

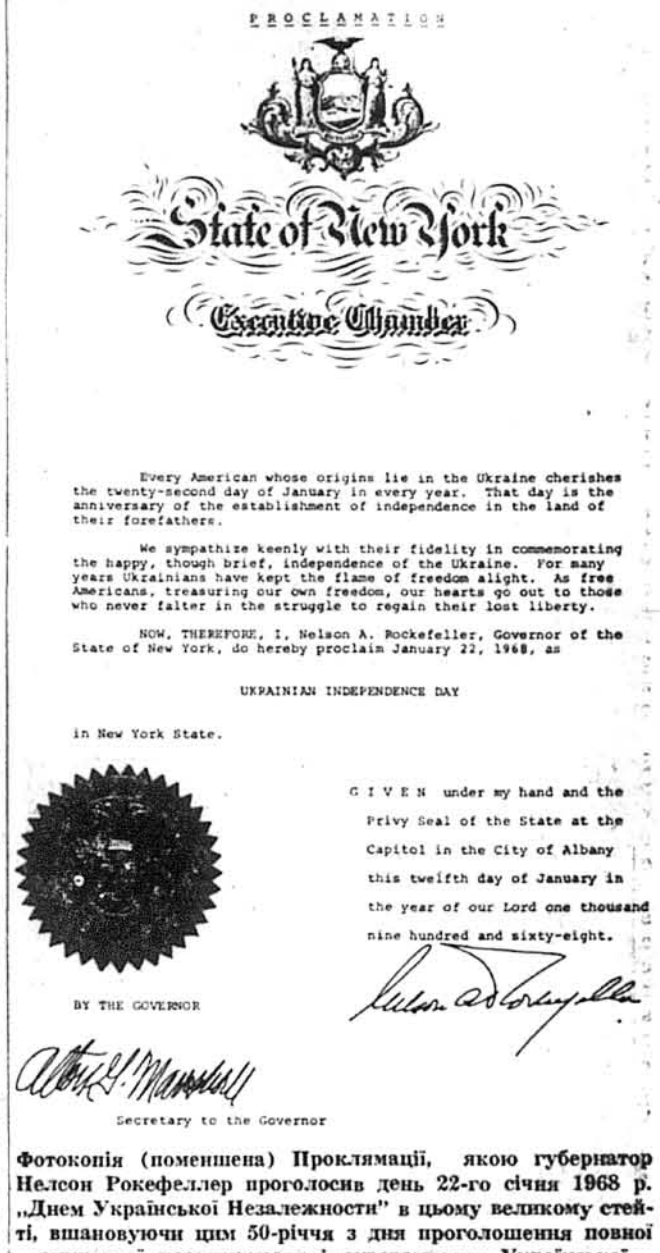
Кошти прожитку збільшилися в минулому році на 3.1 відсотка

Вашингтон. — Статистичне бюро Департаменту Праці повідомляє, що індекс цін на товари щоденного вжитку і за виконані праці збільшився в 1967-му році на 3.1 відсотка в порівнянні з 1966-им роком. В місяці грудні 1967-го року індекс цін збільшився в порівнянні з листопадом того ж року на 0.3 відсотка і становив 118.2 в порівнянні з пересічними цінами з років 1957-1959, коли він виносив 100. Представник Статистичного бюра Арнолд Чейс передбачає, що і в січні ц. р. індекс цін збільшиться на 0.3 відсотка. В 1966-му році індекс цін збільшився був на 3.3 відсотка, але в минулому році він збільшувався в останніх дев'ятьох місяцях на 3.6 відсотка в річному відношенні. Чейс відмовився докладно передбачати збільшення індексу в цьому році, пригадуючи, що йому не вдалися передбачення на 1967-ий рік у висоті 2.5 відсотка, а в дійсності цьогорічне збільшення виносить 3.1 відсотка. Заробітки фабричного робітника з трьома членами родини збільшилися впродовж 1967-го року на 2.35 дол. тижнево. В грудні м. р. майже всі товари подорожчали, найбільше харчі та праця.

АНОНІМНІ ЛИСТИ В БЕЛЬҐІЇ

Брюссель. — Останні місяці в Бельґії невідома особа - анонім, яка підписується, як оборонець національного права, чи група осіб, розсилає українцям листи. У них, як повідомив о. Іван Кіт, душпастир у Лювені, зневажається „українського католицького душпастиря Лімбуржчини Впр. о. Боніфатія, українських душпастирів у Бельґії, провідних українських діячів у Бельґії як теж українських церковних зверхників і частину українських вірних". Газета „Вісті" з 17-го грудня 1967 р., Брюссель, надрукувала листа о. Івана Кота, в якому зазначено, що й перед скликанням СКВУ багато наших людей одержували анонімні листи, скеровані на розбиття громади і недопущення до СКВУ.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ В СТЕЙТІ НЮ ЙОРК

PROCLAMATION

State of New York

Executive Chamber

Every American whose origins lie in the Ukraine cherishes the twenty-second day of January in every year. That day is the anniversary of the establishment of independence in the land of their forefathers.

We sympathize keenly with their fidelity in commemorating the happy, though brief, independence of the Ukraine. For many years Ukrainians have kept the flame of freedom alight. As free Americans, treasuring our own freedom, our hearts go out to those who never falter in the struggle to regain their lost liberty.

NOW, THEREFORE, I, Nelson A. Rockefeller, Governor of the State of New York, do hereby proclaim January 22, 1968, as

UKRAINIAN INDEPENDENCE DAY

in New York State.

GIVEN under my hand and the Privy Seal of the State at the Capitol in the City of Albany this twelfth day of January in the year of our Lord one thousand nine hundred and sixty-eight.

BY THE GOVERNOR

Secretary to the Governor

Фотокопія (поменшена) Проклямації, якою губернатор Нелсон Рокефеллер проголосив день 22-го січня 1968 р. „Днем Української Незалежности" в цьому великому стейті, вшановуючи цим 50-річчя з дня проголошення повної державної незалежности і суверенности Української Народньої Республіки.

Дальші відзначування Актів 22-го Січня

АМСТЕРДАМ, Н.Й.— Свято Державности відбудеться в дні 28-го січня, 1968 р., в неділю, о годині 4-ій по полудні в домівці Укр. Американського Горожанського Клюбу. Святочну доповідь виголосить п. проф. Мирослав Юрчук.

ДІТРОЙТ, Миш. — Свято з нагоди Січневих Роковин відбудеться в дні 28-го січня 1968 р., в неділю, в залі Форд Аудиторіум, Джеферсон і Вудворд, в год. 3-ій по полудні, зі слідуючою програмою: святкова промова — о. прелат д-р Василь Кушнір, голова Секретаріяту СКВУ. Мистецьке слово — Катря Бранка-Кривуцька. Музично-вокальна частина — Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка — дир. Григорій Китастий; Капеля Бандуристів СУМА ім. П. Орлика — дир. Петро Потапенко; Хор „Трембіта" — дир. д-р Богдан Кушнір.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н.Дж. — Свято Державности відбудеться в неділю, 28-го січня, о год. 3:30 по пол. в Народному Домі при Фліт вулиці. Святочне слово матиме член Центральної Ради проф. д-р Яків Зозуля. В мистецькій програмі виступи солістки В. Жили-Наливайко при акомпаніяменті Калини Чічки Андрієнко, бандуристів В. Юркевича і Р. Левицького, місцевої Танцювальної Групи під проводом Р. Петріни, учнів Школи Українознавства та членів Пласту і СУМА.

ЦЕСУС закликає студентів відзначити 50-річчя Крут

Центральний Союз Українських Студентів, ЦЕСУС, звернувся з закликом до всіх українських студентів у світі гідно відзначити день 29-го січня — 50-ту річницю героїчного бою під Крутами. У зверненні, підписаному референтом міжнародних зв'язків ЦЕСУС-у Андрієм Чорнодольським, закликається українських студентів зробити заходи, щоб день 29-го січня був проголошений, як „День Українського Студента" крайовими, міськими та університетськими властями і щоб всюди, де змога, відбулись Святкування Крут. Повний текст заклику публікуємо сьогодні на іншому місці.

КРУТЯНСЬКА РАДІО - ПРОГРАМА У НЮАРКУ

Нюарк, Н. Дж. — Ведена Українською Студентською Громадою українська радіоавдиція передаватиме в понеділок 29-го січня 1968 р. із радіостанції WSOU, 89,5 FM, о год. 7:30 вечора спеціяльну Крутянську Радіо-Програму. В рамцях цієї радіо - програми буде передана також доповідь проф. д-ра Володимира Янева із Франції про Крути.

Пластове свято у Філядельфії

У неділя 21-го січня у великій залі Горожанського Клюбу при вулиці Північ Френклин, відбулось з ініціятиви Пластового Проводу, свято з відчитанням IV Універсалу УЦРади та ін. точками. Під час Свята урочисто відслонено портрет ген.-хор. Тараса Чупринки — Головного Командира УПА Романа Шухевича, який у молодих роках був пластуном-чорноморцем. Трьома вигуками „Скоб" і співом „Не пора" пластова молодь та батьки віддали почесть відслоненому портретові — пам'яті ген.-хор. Т. Чупринці. Портрет виконав мистець Володимир Ласовський з Ню Йорку.

СВОБОДА SVOBODA
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Ict. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

В'єтнам і Корея

В'єтнамська і Корейська війни мають багато схожих моментів. Різні вони з формально - правного боку: Америка виступила збройно проти комуністичної агресії в Кореї з уповноваження і під прапором Об'єднаних Націй, а у випадку В'єтнамської війни — ЗДА, перевели збройну інтервенцію лише всилу свого договірного зобов'язання супроти Південного В'єтнаму. Однак, в обох випадках діло з тим самим підступним та агресивним комунізмом, в обох випадках ідеться не тільки за даний край — Корею чи В'єтнам — але за куди дальші й амбітніші завойовницькі пляни комуністичного Китаю.

В останніх днях особливо актуальним стало порівнювання цих двох американських заморських воєн у зв'язку з наполяганням різних американських поважних ліберальних політиків з обох партій, ба навіть деяких емеритованих генералів і чолових діячів руху за громадянські права, як також генерального секретаря ОН У Танта, Папи Павла VI, де Голля, — щоб припинити бомбардування Північного В'єтнаму, після чого, мовляв, Північний В'єтнам готов буде „говорити". Президент Джансон і його найвищі військові дорадники не хочуть зробити цього беззастережно, поки не дістануть гарантії, що не повториться — Корейський приклад.

Бо в Корейській війні Америка дала себе вхопити на гачок комуністичної обіцянки „говорити": 10 липня 1951 р. розпочались з північнов'єтнамськими і китайськими комуністами переговори в Панмунджомі, які велися почерез 575 засідань аж до 27 липня 1953 року. В міжчасі війна йшла своїм порядком, і в тому її періоді згинуло 20.620 американських вояків, себто майже вдвоє стільки, скільки згинуло їх перед початком „мирових" розмов. І скінчилась та трагікомедія переговорів підписанням не тривкого миру, а перемир'я, під час якого північнокорейські комуністи зважуються на такі провокації, як ось схоплення американського корабля „Пуебло". Цей останній „інцидент" є новою пересторогою, шоб не робити подібного „миру" з комуністами у В'єтнамі. Тому не дивниця, що президент Джансон не квапиться слухати порад доморослих і закордонних угодовців, чи Папи, що хоче бачити мир у всьому світі.

Совєтська допомога

Преса всього світу повідомила про важке лихо, яке спіткало населення Сицилії: 15 січня там стався землетрус, у висліді якого загинули понад 200 осіб, а понад 20 000 опинились без даху над головою.

Через п'ять днів після цієї стихійної катастрофи з московського летовища піднявся літак і взяв курс на місто Палермо. На борту літака були: 70 наметів на 4 особи кожний, 11 тисяч метрів тканини і 1 500 коців. Це була, як повідомляла московська преса, а за нею і київська „Молодь України" з 21 січня, „допомога радянських профспілок для трудящих Сицилії", і вона мала „полегшити страждання людей які пережили землетрус, втратили своїх рідних, близьких, залишились без притулку" . . .

Перш за все, що означають 70 наметів, або тканина, якої немає де зшити, хіба під голим небом на морозі? Що таке 1 500 коців, коли без даху над головою на Сицилії залишились понад 20 000 людей?

У Совєтському Союзі кожен працюючий мусить бути членом профспілки за своїм фахом, платити досить високі членські внески і ходити на місячні збори. На тому допомога самим трудящим в СССР збоку профспілок і закінчується. Але для зовнішньої пропаганди Москва дійсно „вискочила" з нібито профспілковою допомогою, і то не для населення Сицилії, а для „братніх сицилійських трудящих". Таку, чи ще меншу, допомогу послали в іншому літаку совєтський Червоний Хрест і московська „Центроспілка", яка, до речі, узурпувала на всій території СССР кооперативну справу, зліквідувавши справжню самодопомогу через кооперацію, що особливо розвинулась була в Україні.

Дійсно, по-блюзнірському звучить заява керівника „міжнародного відділу всесоюзних профспілок" у Москві В. Сергєєва: „З глибоким сумом сприйняли совєтські люди повідомлення про стихійне лихо, яке спіткало Сицилію . . . Ми сподіваємось, що допомога совєтських профспілок" і т. д.

Якщо совєтські професійні спілки мали б дійсно подати негайну допомогу, то не кому іншому, як мільйонам своїх членів по всьому СССР, які вже майже півстоліття терплять від червоного землетрусу.

СВІТОВА ПРЕСА ЗАГОВОРИЛА ПРО КНИЖКУ В. ЧОРНОВОЛА

(1)

Вашингтон (УІС „Смолоскип"). — Книжка українського київського журналіста і співробітника Академії Наук України Вячеслава Чорновола „Лихо з розуму", яка була перепачкована восени минулого року з України і видана в листопаді 1967 р. видавництвом „Українського Слова" в Парижі, здобуває все більше зацікавлення численних пресових агенцій і великої світової преси. Тоді, коли частина української еміґрантської преси промовчує чи повздержливо коментує появу нових підпільних матеріялів з України — багато пресових агенцій міжнародного значення, окремі кореспонденти таких часописів, як „Ню Йорк Таймс", лондонський і нюйоркський „Таймс", торонтський „Телеґрам", окремі жидівські організації й агенції (після отримання перекладу промови І. Дзюби в Бабиному Ярі на англійську мову), звертається до УІС „Смолоскип" і окремих осіб в Парижі, Ню Йорку, Лондоні й інших містах за додатковими інформаціями, домагаючись дальших перекладів окремих документів.

Зацікавлення листом В. Чорновола до секретаря КПУ П. Шелеста й зібрані ним документи про сваволю й безправ'я російських великодержавних шовіністів і органів КҐБ в Україні викликали такий великий інтерес серед чужинців, як ніколи в повоєнних роках жадна інша українська справа чи проблема. Хоч не в усіх тих пресових органах, представники яких зверталися за додатковими інформаціями, появились вістки, самий факт їхнього зацікавлення є великим і важливим досягненням наших братів з України, які рискували своїм життям і свободою, щоб правда про дійсність у нашій батьківщині дісталась у вільний світ.

Найбільше розголосу в чужинецькій пресі здобуло ім'я укладача книжки „Лихо з розуму" Вячеслава Чорновола. Ще 8 жовтня 1967 р. „Вашингтон Пост" писав про нього: „Справа Вячеслава Чорновола є тепер під розглядом лондонського Бюра „(Міжнародної) Амнестії", і вона буде, правдоподібно, потрясаючою для всіх тих, які вірять, що серед письменників у Совєтському Союзі переважає свобідніший подув. Совєто - український журналіст Чорновіл був заарештований в Західній Україні, коли заперечував леґальність судів над письменниками й інтелектуалами".

„Совєти держать 250,000 в'язнів"

Відома американська колюмністка Едіт К. Рузвелт, статті якої постійно появляються в кількох впливових американських щоденниках, написала велику статтю під поданим вище заголовком про те, що в ЗДА виявлено факти про російські табори каторжних робіт. Свої інформації Е. К. Рузвелт базує на даних радіо „Вільна Европа", екзекутивного директора „Міжнародної Амнестії — ЗДА" Поля Лайонса й Української Інформаційної Служби „Смолоскип". Авторка статті подає, що в Совєтському Союзі є 250 тисяч в'язнів у 56 концентраційних таборах, інформує про діяльність „Міжнародної Амнестії", а також про те, що республіканський конґресмен із стейту Ілліной Дж. Б. Андерсон домагається поставити на порядок нарад Об'єднаних Націй справу самовизначення поневолених народів та звільнення всіх політичних в'язнів в комуністичних країнах.

Про В. Чорновола, переслідування та російське безправ'я в Україні Е. Рузвелт пише („Сандей Бюлетін", Філядельфія 31 грудня 1967 р.): „Іншою групою, яка постачає інформації з підпільних джерел, є Українська Інформаційна Служба („Смолоскип") в Балтиморі. Характеристичний випадок, опублікований цією організацією, включає Вячеслава Чорновола, журналіста і співробітника Української Академії Наук.

Здогадним „злочином" Чорновола була його відмова свідчити по стороні совєтської держави проти його товаришів - письменників у недавніх „закритих судах". Замість цього Чорновіл хоробро боронив своїх колеґ, пишучи листи й заклики в їхній обороні до совєтського уряду. У результаті він також був арештований органами КҐБ. Два місяці тому він був засуджений на три роки каторжних робіт.

Протест Чорновола до прокуратора УССР кружляє тепер у державних агенціях (у ЗДА). Документ цей описує павутиння секторів КҐБ і шпигунів, затруднених совєтською державою.

Чорновіл подає різні приклади арештів невинних людей. Він описує моральний тиск, якого уживають совєтські власті, включно з допитами в'язнів по сім годин без сну й відпочинку. Він також виявляє, що зфальшовані „зізнання" в'язнів, які то практиковано під час терору Сталіна, не припиняються і тепер в Совєтській Росії.

Голос цих мучеників повинен бути включений в історію комуністичної техніки політичної боротьби. Хтось може доказувати, що такий рід знань сприятиме в роз'ятрюванні холодної війни. Але критерій з'ясування спеціяльного роду подій у вільному суспільстві не повинен бути базований на тому, скільки вони будуть сприяти даному політичному наставленню, але наскільки вони правдиві.

Іґнорація не зберігає миру, але робить війну можливішою і промощує шлях до поразки".

(Закінчення буде)

ЖОВТА ГАЗЕТА

Якби вона виходила десь у Шангаї чи Шу-ені, це було б цілком нормально: той район світу належить жовтій расі. Але вона виходить у Торонті, та ще й українською мовою. Йдеться про „Вільне Слово", на сторінках якого часто можна зустріти прізвище д-ра С. Росохи. Газету видає видавнича Спілка „Вільне Слово" в Торонті.

Український народ створив приказку, що розпочинається словами „вольному воля...". На основі цієї приказки газета „Вільне Слово" називає вільних письменників і науковців за кордоном „сількорами", себто сільськими кореспондентами, та ще й з „30-их років", намагаючись їх образити. Для довідки читачам: в Україні у 1930-их роках „сількори" писали доноси до комуністичної преси на культурних селян - господарів, які категорично відмовлялись вступати до колгоспів, і після таких пресових доносів тих селян вивозили на знищення до Сибіру... Тому вже сама паралеля: сількори" і вільні українські письменники та науковці — поблажливо сказавши, дивна. І „позиція" газети супроти голови ЦК АБН, п. Ярослава Стецька, дивно збігається з „позицією" московської „Правди".

Та жовта газета не була б жовтою тільки за так зв. статтю під заг. „А селькори пишуть", з випадами проти „Свободи". Бож, як сказано, „вольному воля". Жовтою вона є й не тому, що остаточно заплуталась у питанні „культобміну", сплутуючи В. Чорновола, який сидить у совєтській в'язниці, з Д. Павличком, який після поїздки за кордон з „культобміном" — у кінці 1967 р. одержав з рук Москви орден, на знак подяки за „успєхі"...

Жовта ця газета ось чому:

Тижневик „Вільне Слово" з 5 лютого 1966 р. помістив статтю „Телефонічна розмова", з підзаголовком „Жучок на чужині", в якій є такий уступ:

„А що ти тепер поробляєш?" Я власне скінчила читати моїй донечці поему „Жучок Щербачок", в якій читаємо:

„Не люблю я, мамо, хати,
Хоч і сонця в ній багато,
Не люблю свого садочка,
Ні травиці, ні горбочка,
Скучно в нашому саду —
Я в чужі краї піду!

Щербачок не вмів читати,
Як же ж міг,
немудрий, знати,
Що країна Україна —
Не лише його хатина!
Він гукнув, підняв брила:
Хай живе чужа земля!"

„Так, це правда, що з дитячої літератури, і ми, старші, можемо собі дещо пригадати, а навіть і навчитися".

У всьому світі, навіть у жовтому, прийнято, цитуючи уривок з твору, назвати автора. Поему „Жучок Щербачок" написав Л. Полтава, вона вийшла багатотисячним накладом в Англії, і її читали багато тисяч українських дітей у вільних країнах. Діти знають прізвище автора, якого назвало „Вільне Слово" одним із „сількорів", але жовта газета... не знає, бо як же сполучити: одночасно і цитувати, і нападати? Ще й не тільки цитувати, а навіть радити вчитись, і не лише дітям, а навіть старшим...

Правда, авторові погляди аж ніяк не сходяться з „поглядами" жовтої газети. Ось вона і вдалась до трюку — викреслити немиле прізвище.

Та може це унікальний випадок?

Візьмім „Вільне Слово" з 24 червня 1967 року. Там на першій сторінці вміщена стаття під заг. „Церква св. Володимира в Глен Спей". У всій статті жадного разу не названо Українського Робітничого Союзу, ані його оселі „Верховина", не згадано, що й церква св. Володимира збудована на площі, подарованій УРСоюзом. А вже надприродньо - жовтого кольору досягнено в тому місці репортажу, де автор пише про Могилу-Пам'ятник борцям за волю України, бо замовчано, що вона розташована на оселі УРСоюзу „Верховина".

Чи ж дивуватись, що в тижневику „Народна Воля" з 18 січня 1968 р. п. В. Модрич - Верган відповів на таке злонавмисне промовчування господаря статтею „Замовчування назви оселі „Верховина" і її власника УРСоюз". До речі, автор згадує, що ту інформацію з жовтої газети передрукував український тижневик в Арґентині „Наш Клич" ч. 28, самозрозуміло, в добрій волі, щоб поінформувати читачів, але — через жовте джерело — поневолі повторив дезінформацію.

На пресовому полі, особливо українському, трапляються не раз недогляди, пропуски, ненавмисні чи й злонавмисні „темні плями". Идучи за кодексом журналістів, можна було б наводити багато прикладів, але й цих досить, щоб на згадку про „Вільне Слово" згадати й мудру народну приказку, яка розпочинається словами: „вольному воля..."

Жовтою є та газета ще й тому, що користується чужою працею, сказавши простіше, вдається до грабунку. Лише для прикладу подам, що писану мною замітку, надруковану в „Свободі" з 4-го жовтня 1967 р. „Про досягнення українських математиків, астрономів і кібернетиків", слово-в-слово передрукувало „Вільне Слово" з 21 жовтня 1967 р., включно з моїм зауваженням, що київська „Молодь України" „не згадує, що й самого інж. Антонова в Парижі на міжнародному показі літаків представляли, як російського інженера"...

Бачимо з кількох прикладів, що жовта газета проґресує, але в якому напрямі?

Леонід Полтава

17. I. 1968, Н. Й.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

ЗАКЛИК

ДО УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

29 січня 1968 року припадає 50-та річниця бою під Крутами.

Закликаємо молодь всього Вільного Світу відсвяткувати цю річницю Академіями або Святочними Сходинами. Бій під Крутами це наш незавершений чин за Державність України. Крути це символ героїзму і жертвенности тодішньої студіюючої молоді. Кожний молодий українець повинен бути ознайомлений з цим героїчним чином. Крутянці були свідомі своїх обов'язків, які тяжать на кожному українцеві супроти своєї Батьківщини.

Герої Крут через 50 літ кличуть нас: „Борітесь за волю України і свободу свого народу!"

Українські студенти на Крайовій Конференції у Львові в 1931 році ухвалили слідуючі резолюції: I.) Річниця бою під Крутами від нині стає Українським всестудентським Святом. 2.) Прослідкувати і зберігати всі подробиці Крутянського чину. На основі цих резолюцій ми, студіююча молодь, перебрали на себе обов'язок поширювати культ Крутів.

Від нас жадає наша Батьківщина зберігати нашу національність, поширювати українську культуру і зазнайомлювати чужинців з українською справою, представити помилки, які зробив Захід у минулому. Коли Україна кривавилась в завзятій боротьбі і гинув цвіт української молоді під Крутами, Захід був нечулий.

Небагато є таких народів які могли б доказати такий героїзм і жертву, яку дали учасники Крутянського бою в обороні своєї Батьківщини. На могилі наших героїв нема жадного пам'ятника. Україна під постійною окупацією і ворог не дозволяє вшановувати наших Героїв. Тому ми, незалежно від того, де ми є і скільки нас, повинні вшановувати і плекати в своїх серцях культ Крутів.

Центральний Союз Українських Студентів — ЦЕСУС — цим закликає всі Студентські Організації підготуватись до гідного відсвяткування цієї річниці. Поробити старання щоб:

I.) 29 січня було проголошено як „День Українського Студента" крайовими, міськими і університетськими властями.

II.) У всіх містах відбулося гідне вшанування Героїв Крут.

Андрій В. Чорнодольський
Референт Міжнародних Зв'язків

З НАШИХ БУДНІВ

ФАТАЛЬНИЙ РІК

Як виходить з альманаху „Свободи" на 1968-ий рік, — цей рік є тотально ювілейний і я трохи сумніваюся чи вистачить нам, екзильним українцям, 366 днів для того, щоб усі ті численні ювілеї та річниці в порядку опровадити. Проте, шановні редактори альманаху забули відмітити, що переступний, 1968-ий рік, є дуже небезпечний для парубоцького стану, поскільки в переступному році, за американським звичаєм, дівчата мають право освідчатися хлопцям!

До речі, автор цих рядків уже дістав першу осторогу!.. „Мій милий друже, — пише дорога землячка з рідного табору, пані Віра, — оце приходить на Вас, старих кавалерів, загибель, — скапітулюєте Ви в цьому, 1968-му році, як німець у Берліні. О, вже цим разом Ви не викрутитесь! Що нагулялись, то нагулялись, а відтепер ходитимете чемно у віжках, як лемківська кляча".

Саме цей листочок спонукав мене до того, щоб вдарити на тривогу та й остерегти впору все чесне, старше парубоцтво в екзилі, а радше тих недобитків, які ще залишилися в нашому КПС (Клюбі Старших Парубків — не мішати з Крайовою Пластовою Старшиною). Небезпека серйозна, і треба вжити відповідних заходів, щоб справді не попасти, назгузь води, в подружні шори.

Дехто з нашого членства так затривожився можливістю обернутись в „лемківську клячу", що готовий навіть записатися до „Корпусу Миру" і виїхати на добровільну працю серед найбільш культурно відсталих африканських племен! Мені здається, що найбільш загроженими в цьому критичному році будуть кандидати в силі віку, як друг Микола Понеділок, і їм треба дійсно виїхати на рік з Америки, або заховатись в якомусь глибокому підпіллі.

Хоч жертви, безумовно, будуть і чесні голови козацькі покотяться під євангеліє, не дивлячись на всі протизаходи і найдалі посунену обережність. Ніхто з нас, смертних, не спроможний збагнути людським розумом присудів долі-призначення! А скільки ж то ми знаємо випадків, коли людина пережила щасливо пекло совєтських концтаборів і гітлерівських катівень, чудом врятувалась від розстрілу з рук червоних партизанів на Словаччині, а приїхала сюди, до цієї вільної країни, в білий день упала під колеса автомобіля, або залюбилась, — і поминай, як звали!..

Ми, в Клюбі Старших Парубків, навіть не дуже певні за долю таких заслужених почесних членів КПС, як усіми поважаний спів-організатор дебютанток „Червоної Калини", інж. Іван Віктоняк, чи інсп. Атанас Чубатий з нашої Кредитівки. Все — дослівно все може трапитися в цьому фатальному році кожному з нас і додалі ряди нашої організації можуть так прорідитися, що на наступний Світовий Конґрес Вільних Українців у Канаді не буде з кого склеїти делеґації від . . . старших парубків!

Ікер

СВІТОВИЙ КОНҐРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ

ПРОМОВА ПОСЛА МИХАЙЛА СТАРА

Мені сьогодні припала велика честь промовляти на цій Світовій Українській Маніфестації. Я гордий з того, що можу говорити до вас усіх, тут присутніх, не тільки як українець-канадієць, але й як представник парляментаристів українського походження в Канаді. Також від тих, що є активними у провінційних парляментах, і тих, які разом зі мною є у федеральному парляменті!

У житті українців поза Україною, в державах вільного світу, а зокрема у житті українців Канади і Америки, цей Конґрес є великою, історичною подією, і треба радіти, що українці цілого світу змогли здобутись на такий великий почин, на таке велике діло.

Я твердо переконаний, що цей Перший Світовий Конґрес Вільних Українців започатковує в історії українських поселенців поза Україною нову сторінку у їхній історії і буде незвичайно важливим чинником у збереженні в світі українства, української культури, мови на наступні десятиліття.

Цей Конґрес матиме теж позитивне значення для українського народу на українських землях.

Ми всі добре знаємо про те, в яких умовах наш народ там живе і чого він прагне. Хоч цього він сам ще тепер сказати не може, не маючи власного справді національного і демократичного уряду.

Українці у різних державах вільного світу не тільки втішаються особистою свободою, але й мають широкі можливості для розбудови власного національного, суспільного та культурного життя. Вони використовують ці можливості. І коли б ми сьогодні хотіли докладніше перечислити всі наші досягнення, то цей список був би і довгий і дуже імпозантний.

Світовий Конґрес Вільних Українців відбувається у незвичайно важливий час, коли мова про наші поселення, коли мова про загальну політичну ситуацію. Щоб ми не загубилися як спільнота у цій великій політичній кризі, у якій перебуває цілий світ, нам треба єднати всі наші сили, всі наші засоби і, рівночасно, координувати нашу діяльність у цілому світі.

Вільний світ знаходиться сьогодні у великій загрозі збоку комунізму та російського імперіялізму. Ту саму долю, яку досвідчає сьогодні Україна, Москва готує всім народам. Ми це знаємо і бачимо, але не всі у вільному світі це хочуть бачити.

Прошу прийняти від мене якнайсердечніші привітання і побажання успіхів у цій вашій відповідальній праці. Прошу також прийняти якнайсердечніші побажання від усіх парляментаристів українського роду з Канади.

Ми всі почуваємося частиною великої української родини у вільному світі і ми всі хочемо зробити все, що тільки можливе, для нашої загальної справи.

Я впевнений у тому, що коли ми всі об'єднаємо наші зусилля, коли спільним і єдиним фронтом станемо в боротьбі за наші права всюди там, де б ми не були, і також за права українського народу в Україні, то перемога буде за нами. Тоді буде здійснений той великий ідеал, який на короткий час став дійсністю на українських землях у 1917-20 роках: незалежна і справді суверенна, самостійна і соборна Українська Держава вільного і ні від кого незалежного українського народу.

Микола Щербак

МАНДРІВКА В МИНУЛЕ

(Замість рецензії на книжку Лесі Храпливої „Чародійне авто". Ілюстрації Петра Андрусева. Кольорові репродукції Володимира Барагури. Ню Йорк, 1967. Стор. 95).

Я заглянув під ялинку
І дістав розкішну книжку
„Чародійне авто" йменням,
Як дарунок дорогий.
От ми разом із братами —
Костиком та Ростиславом —
І пустилися в мандрівку —
У минуле України,
Вкрите славою віків!

Нас сумісно супроводив
Чародій - артист Андрусів,
Що в кольорах
пишнобарвних
Те минуле воскресив.
Ожило тривке Трипілля,
Хрещення киян погідне,
Віри світло життєдайне,
Постать Князя під Тризубом
Над освяченим Дніпром..

Вітром віяло із Лугу,
І чайки пливли у море,
Клекотіли Жовті Води —
Вів у бій полки Богдан!..
Мужність линула степами,
Булава світліла рвійно,
Як Іван Мазепа, гетьман,
Із московської неволі
Україну визволяв!..

І Шевченко, батько рідний,
Сонце й Правда України,
У далекому засланні
Нас, синів, благословив...
Уставав, як лицар, Київ,
Листопад гримів у Львові,
Березень шумів над Хустом,
Билися за Україну
Орлики і Гармаші!

Так-то Леся чисті іскри
З кременю нам кресонула
Про минуле України,
Іскри, що вогнем цвітуть,
Іскри - розповіді в книжці,
У своїй прегарній книжці,
Ще й у чародійній книжці
Що її до серця візьме
Зачарований читач.

14 січня, 1968

ПОСТАНОВИ СКВУ ЗОБОВ'ЯЗУЮТЬ УСІХ

(Заувагu делеґата Української Кредитової Кооперативи „Основа" в Клівленді)

На 1-ому Світовому Конґресі Вільних Українців (СКВУ), який відбувся під кличем „За Волю України", ухвалено ряд постанов - резолюцій, які є для нас дороговказом, якими методами допомогти поневоленій Батьківщині.

Щоб ту головну ціль виконати, перш всього треба зберегти нашу субстанцію у вільному світі якнайдовше. У всіх цих резолюціях - постановах червоною ниткою пробивається потреба економічного підмурування. Всі ці наші намічені завдання обумовлені нашим економічним станом, що так наглядно і переконливо висловлено в резолюціях кооперації. Щоб визволитись політично, треба перш усього визволитись економічно.

До цього висновку дійшли ми на рідних землях ще в попередньому сторіччі, і почали творити кооперативи. Замітне, що почали ми тоді від кредитівок, щоб визволитись від чужого гнету і визиску. Цей почин дав з часом змогу і заохоту до творення цілого вахляра різного виду господарсько-споживчих та промислових кооператив, які густою мережею вкрили край та охопили майже все господарське життя на Зах. Українських Землях між двома світовими війнами. Загально прийнятий клич: „Свій до свого" не був тоді пустим звуком. З нашим економічним ростом мусіли тоді числитися і наші поневолювачі.

Після другої світової війни частина українських кооператорів опинилася поза межами України, переважно в ЗДА та Канаді. Тут починають вони організувати українські кооперативи і, як не дивно, починають знов таки від кредитових кооператив.

Зі звіту, що його виголосили під час СКВУ на окремій нараді голова Товариства Української Кооперації п. дир. О. Плешкевич та п. інж. А. Качор, делеґат канадійської кооперації, довідуємось, що під цю пору лише в ЗДА і Канаді маємо 20 тисяч членів згуртованих в українській кредитовій кооперації, які об'єднані в ТУК. Ті кредитівки мають 20 мільйонів дол. майна. За останні 5 років уділили вони своїм членам 85 мільйонів дол. позичок, виплатили своїм членам 5 мільйонів долярів дивіденди, а крім того дали 80 тисяч долярів на культурно - освітні, народні цілі!

Коли б не брати нічо іншого на увагу, тільки цих 80 тисяч, що пішли на культурно - освітню роботу, то чи не достаточний це арґумент для доцільности рідної кооперації?! Подумати лише, що це тільки початок. А скільки то могли б ми зібрати фондів за тих 5 літ, коли б всі нами заощаджені гроші були зложили в наших кредитових кооперативах та коли б все наше запотребування гроша покривали тільки в наших кредитівках. Це ж були б мільйони! А скільки то ми могли б зробити за ті гроші для допомоги нашій поневоленій Батьківщині, коли б ми всі йшли за кличем „Свій до свого!"

Зближається час Загальних Зборів. Буде підсумка пророблеprofessional праці, буде й критика дотеперішньої діяльности. Критикуючи провід кооперативи, повинні члени брати під увагу не тільки те, що дала їм кредитівка, але застановитися теж над тим, що зробили вони зі свого боку для того, щоб ця кредитівка набрала сили, щоб могла належно сповняти свою місію. Критикуючи управу, яка працювала даром, або майже даром, повинні члени мати на увазі, що і їх можуть Загальні Збори покликати до Управи, і вони вкоротці самі прийдуть до переконання, що не тільки сама Управа, але й всі члени повинні дбати про розвиток кооперативи.

Беручи під люпу цьогорічну дивіденду, нехай невдоволені спитають себе самих, чим вони причинилися до того, щоб була вона вища. Чи всі свої заощадження дали вони до власної кредитівки, а чи може поставили вони чортові свічку, а Богові огарок! А чи приєднали вони в члени кредитівки хоч одного сусіду, приятеля, чи свояка в минулому році?! Критикуючи провід кредитівки, спитайте наперед себе, а чи за цю „винагороду" поведете ви її краще?!

Кооперація — це співпраця! Співпраця не тільки самого проводу, але співпраця всіх членів для добра не тільки одиниць, але всього загалу членів! Коли ж ця співпраця всіх в найближчому році піде у всю ширину, тоді і вислідu будуть такі, що вдоволять так членів, як і саму Управу.

Постанови - резолюції 1-го СКВУ кажуть, що нам треба перш всього двигнутись економічно і це зобов'язує нас усіх! Не допустимо ж до того, щоб стали вони пустим звуком! На нашу поміч жде поневолена Батьківщина. Ми зможемо їй помогти, коли будуть у нас потрібні засоби, коли те все, що вкладаємо в чужі кармани, стане на услуги Батьківщині, а не проти Неї. Найновіша історія вчить нас, що маючи потрібні засоби до диспозиції, можна не тільки відвоювати, але й охоронити батьківщину від її заглади в лихую годину!

Постанови СКВУ зобов'язують усіх нас без різниці на партії, походження чи віровизнання!

Х.

Делеґат на СКВУ від Української Кредитової Кооперативи „Основа" в Клівленді

Українці в Арґентині готуються відзначити 100-ліття „Просвіти"

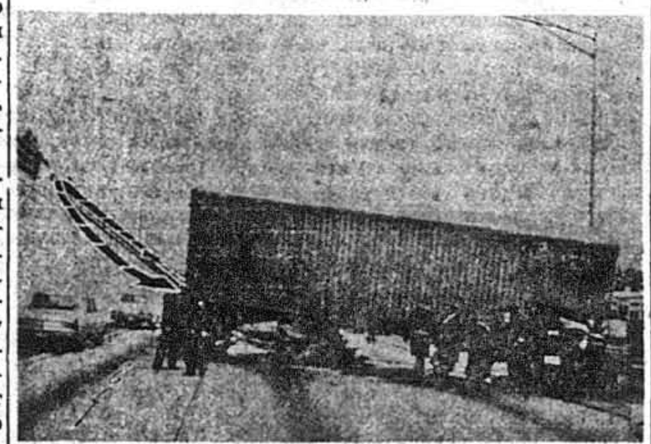
Буенос Айрес. У столиці Республіки Арґентини має цього року відбутись ювілейний Просвітянський З'їзд, з ініціятиви Т-ва „Просвіта", що в самій Арґентині нараховує понад 20 філій у різних місцевостях. „Просвіти", які працюють за зразком створеної 100 років тому „Просвіти" в Україні, є також у Бразилії, Ураґваї та Параґваї; товариство „Просвіта" працює у Філядельфії, в ЗДА. Тижневик „Українське Слово" ч. 5 з Арґентини повідомляв: „Щоб гідно відзначити сторіччі роковини Центр. Т-ва „Просвіти" в Буенос Айресі покликано до життя Діловий Комітет з таких осіб: Осип Кузьмич, Михайло Данилишин і Іван Мітренґа. Цей Комітет в міру потреби має право кооптувати нових членів Комітету. Комітет має завдання виробити і провести в життя програму святкувань. Також має нав'язати зв'язок з поодинокими „Просвітами" в різних країнах". Просвітянський з'їзд відбудеться в Буенос Айресі у грудні 1968 року.

Примусова „тематика" українських майстрів

Під наголовком „Надхненний витвір" помістила „Радянська Україна" з 16 січня таке повідомлення: У Чернівецькому краєзнавчому музеї з'явився навий експонат. Письмовий стіл оригінальної сучасної форми, оздоблений сюжетними композиціями. У центрі — портрет В. І. Леніна, нижче, у півкулі сонця, від якого розходиться на жовтому фоні червоне проміння, зображення крейсера „Аврора" і інкрустований напис „СРСР, 1917-1967"". Газета називає таку московсько-большевицьку мішанину „піснею в дереві" чернівецьких майстрів-деревορізів та інкрустаторів . . .

У всякого своя доля...

Колеса вантажного авта розторощили особове авто зі Станиславом Олійником з Шикаґа

Головна канцелярія Українського Народного Союзу одержала вістку про незвичайно трагічний випадок, який трапився у фатальний 13-ий день листопада 1967 року на експресовім шляху ім. Айзенгавера в місцевості Овк Парк коло Шикаґа.

Названим шляхом їхав величезний „трактор - трейлер" у західньому напрямі. З'їжджаючи на Гарлем Евню, цей вантажний колос втратив рівновагу й крізь залізно-бетонову бар'єру впав із значної висоти на автостраду Айзенгавера, якою їхали авта в протилежному, східньому напрямі. Величезна маса вантажника зберегла, дивним збігом обставин, своє стояче положення, впавши на колеса, але задні колеса притолочили і зовсім знищили особове авто, яким в той час їхав українець Станислав Олійник із Шикаґа. Обох шоферів перевезено до місцевого шпиталю в Овк Парк, де С. Олійник впродовж двох годин помер на ряд важких внурішніх пошкоджень, а шофер вантажного авта лікується на пошкоджений хребет.

Покійний Станислав Олійник, син давніх еміґрантів з України, які після великих визвольних змагань, п'ятдесят років тому виеміґрували на Захід, народився 10-го жовтня 1910 року в Каліші. Після еміґрації до Америки він з дружиною Марфою та доньками Оленою й Тамарою осів у Шикаґо, де й жив до свої нежданої смерти. Покійний був членом Українського Народного Союзу, в якому забезпечився рівно один рік перед смертю, немов прочуваючи непевність людської долі, а зокрема чим раз більше зростаючий риск подорожування по вкрай переповнених шляхах Америки. Покійного похоронено на шикаґівському православному швинтарі. Про його випадок широко писала шикаґівська преса.

Я. П.

Загальні збори Українського Лікарського Товариства Півн. Америки, Відділ Іллиной

30 грудня 1967 року, відбулися в Шикаґо 17-ті з черги загальні збори Укр. Лікарського Т-ва Північної Америки, Відділ Іллиной. На збори, які відкрив голова відділу д-р Василь Трухлий, прибуло 50 членів з дружинами та гостями. Вибрано Президію зборів в такому складі: голова зборів д-р Дачишин, секретар мґр М. Головатий. Голова зборів привітав присутнього голову Центральної Управи Т-ва д-р Юрія Трухлого, який прибув до Шикаґо з Ню Йорку та голову Т-ва Українських Ветеринарних Лікарів д-р Василя Петрину. Після звітів уступаючої Управи відбулася дискусія над працею в звітуючій каденції та різними актуальними питаннями Товариства. На пропозицію Контрольної Комісії уділено абсолюторію відходячій Управі. По вечері на пропозицію Комісії Матки вибрано нову Управу Відділу зі слідуючих членів: голова — д-р Ігор Цимбалістий, 1-ий містоголова — д-р Мирослав Коленський, 2-ий містоголова — мґр. Михайло Головатий, секретар — д-р Василь Марчук, скарбник д-р Роман Вірщук. Члени управи: д-р Василь Трухлий, д-р Ахіль Хрептовський, д-р Павло Пундій. Контр. Комісія: д-р Тома Воробець, д-р Василь Стефурак, д-р Іван Козій.

На закінчення зборів забрав слово новообраний голова Управи д-р І. Цимбалістий, який подякував за довір'я й приобіцяв доложити всіх зусиль, щоб нова Управа продовжувала працювати для добра й поступу Лікарського Товариства.

В. М.

Заклик Отців Студитів з Вудстоку, Онтаріо в Канаді

Всечесніші Отці, й Дорої Миряни!

Монахи Студити, що прибули декілька літ тому до Канади та замешкали у Вудстоку, Онтаріо, звертаються до Вас з гарячим проханням допомогти їм докінчити будову церкви і монастиря.

За благословенням нашого Верховного Архиєпископа Їх Бмаженства Кардинала Кир Иосифа в Римі, й Преосвященного Кир Ізидора в Торонті, ми розпочали будову в 1964 р. та закінчили цілковито зовнішню працю, однак на викінчення повне внутрі та устаткування ще потрібно коло 60.000 долярів.

Отці Студити гаряче просять наших Преосвященних Владик, Всечесніших Отців ласкаво своїми пожертвами прийти з поміччю при закінченні церкви і монастира, цього прадавного, ще з княжих часів українського чернечого Чина, що його відновив наш Слуга Божий Митрополит Кир Андрей Шептицький на Україні.

Нагородою за Ваші пожертви на будову храму Божого будуть щоденні Служби Божі в новій церкві ОО. Студитів та гарячі молитви, що їх будемо заносити перед престіл Всевишнього, щоб винагородив Вас стократно в цьому житті, та колись по смерті увінчав Вас небесною Славою.

Просимо ласкаво писати та слати жертви на адресу о. Настоятеля:
Rev. Theophan Shewaha
Superior of Studite Monks
Box 101.
560 Parkinson Ave.,
Woodstock, Ontario, Canada

Гартфорд, Конн.

АНДРІЇВСЬКИЙ ВЕЧІР

3-го грудня 1967 р. місцевий Відділ СУМА спільно з Об'єднанням Жінок ОЧСУ влаштували в залі Українського Народного Дому „Традиційний Андріївський вечір".

Імпрезу відкрила голова Відділу ОЖ ОЧСУ пані Марія Нестерук, щиро вітаючи гостей, особливо молодь.

Про „Андріївські звичаї та їх походження росказала — численній публіці пані Ольга Хімчак. Програма цього вдалого вечора була багата, про точки якої інформувала гостей пані Іванна Гілевич — містоголова О. Ж ОЧСУ. Одіта в стилевому українському строю, в якому брала участь, як делеґатка від свого Відділу на Першому СКВУ в Ню Йорку, вона під час перерв у програмі веселила присутніх досконалими дотепами.

В склад програми входили вірші, збірні сценки, дуети акордеону з гітарою, співи і фейлетони. Всю програму виконала сумівська молодь, а підготовила її Леся Дудка. Був також і виступ танцювальної групи, до котрого багато праці вложила голова місцевого ТУСМ, панна Надя Кравець.

Гостинною частиною вечора і буфетом зайнялась господарська референтка п-і І. Кравець, якій допомагали пані із ОЖ ОЧСУ.

Льотерію, до котрої своїми пожертвами причинилися пані Є. Василенко і Охрім, перевів голова СУМА пан Петро Шагай.

Вечір увінчався незвичайним моральним і матеріяльним успіхом, залишаючи в серцях усіх присутніх радість, що діти наші у прибраній батьківщині продовжують традиції своїх батьків.

Олена Куцман

Український Літературно Мистецький Клюб Ню Йорк 149-2 ave

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР ГАННИ ЧЕРІНЬ

26-го січня ц. р. в Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку відбудеться авторський вечір поетки і письменниці Ганни Черінь, що постійно мешкає в Шикаґо. Авторка читатиме свої поезії, гуморески, уривки з прозових творів. Вступне слово про авторку виголосить ред. В. Давиденко.

Початок о год. 8-ій.

Міннеаполіс, Міннесота

ПРАЦЯ ОСЕРЕДКУ СУМА

Гість Головної Управи СУМА з Ню Йорку, її голова Євген Гановський прибув до нашого осередку СУМА ім. Івана Мазепи на відвідини й перевів перегляд нашої праці. Наші сумівці були раді вітати голову й поділитися з ним нашими осягами, потребами і недостачами. Використовуючи побут голови наш відділ провів Річні Загальні Збори, на яких він промовляв до нас й оповів про працю цілої організації. Порівнюючи з іншими молодіжними організаціями СУМА веде перед на терені ЗДА і Канади. Приплив доростаючої молоді до організації йде успішно. Мусимо звернути більше уваги, — сказав друг голова, — на організацію дружинників, яких треба вишколити і провести їхні іспити в найкоротшому часі, для проводу зголошуваного доросту. Сьогоднішні нові умовини вимагають іншого підходу до вишколу молоді, і це треба взяти під увагу нашим дружинникам, які мусять набути належний вишкіл від проводу організації. Повні життєвої енергії та заохоти слова голови викликали в сумівській молоді піднесення духа й прийняття нових вказівок, що то ними маємо покористуватися в таборовому й організаційному житті цього літа.

Порядок Загальних Зборів був такий:

1. До президії вибрано: Анатоля Гноєвого на предсідника, а Павла Бреславця на писаря.

2. У привітньому слові голова Є. Гановський подав до відома, що СУМА в ЗДА має понад 5 000 зорганізованої молоді у віці 7-18 літ.

Головна Управа вирішила подбати про ще кращі умовини літнього таборування, щоб посилити і задовольнити новий приплив доросту. Зв'язки централі з осередками повинні бути живіші, а саме через частіші звітування осередків про свою працю та доручення і поради централі на низи. В прилюдних виступах нашої організації наші сумівці гарно записалися, особливо в Канаді на ювілейних святкуваннях її сторіччя. Сумівці одержали гарні признання від провідних канадійських державних мужів, та імпозантне привітання канадійських українців. Виступи нашої патріотичної сумівської молоді — викликали шалені протести представників московської червоної тюрми народів — СССР, які навіть інтервеніювали перед канадійськими державними чинниками. Ясно, що наші брати і сестри в поневоленій Україні різними шляхами довідалися про патріотичні виступи української зорганізованої молоді у вільному світі.

3. Привіт голови Відділу УККА на Міннесоту д-ра Михайла Козака був повний признання для СУМА, що на нашому терені, помимо різних недостач, — розгортає живу працю, а це дало почин до створення міжорганізаційної молодіжної групи, яка помимо приналежности до різних організацій, дає спільні імпрези національного змісту.

Після прийняття звітів поодиноких членів старої управи, приступлено до вибору нової в такому складі: голова — Дмитро Мандибур, заступник — Василь Микуляк, писар — Ірина Михайльонка, фінансовий референт — Володимир Лісович, організаційний — Микита Муха, культурний — Юрій Никифорук, пресовий — Оксана Левицька, головна виховниця — Надія Дорощак, заступниця — Леся Никифорук, булавна — Леся Свінціцька, члени — Іван Вакіряк (адміністратор), Соня Муха, Павло Бреславець, Контрольна Комісія — Мирон Крамарчук, Мирон Дудинський, Ірина Вакіряк.

В останній точці порядку нарад пророблено плян праці на новий рік, при чому постановлено відбути цьогорічний літній табір у новому місці таборування. Провід осередку вже зробив належні заходи для організування більшого числа нашої молоді Міннесоти до табору, без огляду на її приналежність організаційну. Належить повести пожвавлену акцію між батьками, щоб їхні діти пішли в табір. Постановлено подбати про головну виховницю або виховника з інших осередків СУМА! Досвід минулорічного таборування показав, що неміcцеві виховниці мають кращий успіх у керуванні і навчанні сумівців і сумівок.

Друг голова Є. Гановський найшов час відвідати деяких батьків молоді і поговорити з ними та почути їхні думки для ще кращого керування осередку при організованому вихованні молоді. Такі відвідини головного проводу на низах СУМА мають корисний вплив на пожвавлення низової праці СУМА.

Оксана Левицька

В Одесі працюють над створенням „кібернетичного вчителя"

Від 1963 року в Одеському педагогічному інституті провадиться лябораторна праця, завданням якої є застосувати кібернетичні машини в навчальному процесі. Група науковців працює там у „галузевій лябораторії методів навчання". Газета „Молодь України" з 17 січня 1968 р. писала, що для деяких точних дисциплін, як математика, фізика і подібні, вже складено цілі комплекси лекцій. Учитель може сидіти за пультом машини, посднаної з телевізійною камерою, і контролювати працю учнів. Кібернетична машина вказує учням на помилки у відповідях і т. д. Інши викладення матеріялу. А якби відповідь була невірною, дешифратор відіслав би учня до іншої сторінки, де дається пояснення припущеної помилки. На екрані інший учень. Маленький хитрун намагається вкрасти відповідь. Він з усієї сили натискає на кнопки дешифратора, швидко перегортає сторінки. Але вчитель все бачить: хто застряв на першій-другій доститут випустив фільм „Навчання сьогодні та завтра", в якому показано, як буде відбуватись лекція у школі майбутнього: „На екрані вказівка, до якої сторінки звернутися. Перегортає посібник. Так, відповідь правильна. Тут же послідовне зі, хто просувається вперед без помилок, хто намагається схитрувати, який цей хлопчик. Перед учителем — пульт контрольної системи, де відкладаються вірні рішення і помилки, де видно, як ідуть справи у всіх сорока учнів. Викладач може вчасно прийти на допомогу тому, хто її потребує, а в кінці уроку виставити кожному цілком об'єктивну оцінку." Повідомлено, що праця над „кібернетичнем учителем" триває далі і що „вже складено нові програмові посібники".

В АМЕРИЦІ И У СВІТІ

ІТАЛІЙСЬКОМУ УРЯДОВІ ПОГРОЖУЄ КРИЗА З приводу атак збоку комуністів і лівих соціялістів проти коаліції християнських демократів і соціял-демократів, які роблять їх відповідальними за затаювання „змови" високих військовиків з 1964, що ніби-то мала на цілі скинути центро-лівий режим в Італії. Комуністи відновили також кампанію проти колишнього посадника Риму, видатного члена Християнсько-демократичної партії, який зрікся того свого становища внаслідку закидів проти нього щодо зловживання міськими фондами для власних цілей.

ЕСПАНІЯ ЗВЕРНУЛАСЯ ДО ЗДА, щоб вони підтримали її заходи в справі звороту Еспанії Гібральтару, який від 1713 р. належить до Британії. Еспанія є проти того, щоб ЗДА користувались Гібральтаром і погрожує, що в противному випадку відмовлять Америці користування морсько-летунськими базами в Еспанії.

МАРТІН ГІРШ, СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ ПОСОЛ У ЗАХІДНЬО - НІМЕЦЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ, ЗАКИНУВ у пресовому інтерв'ю американській розвідці, що підслухування телефонічних розмов у Західній Німеччині, що його переводить військова розвідка з уваги на безпеку американських військ у Німеччині, довело до використання якимись американськими промислово - торговельними компаніями деяких німецьких торговельних тайн. Ближчих даних не подано. Той німецький посол признав, що річ іде не про тайни технічної продукції, а радше торговельних плянів і трансакцій.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ПРЕМІЯ ІМЕНИ УКРАЇНСЬКОЇ ЗРАДНИЦІ

Львівська обласна газета для молоді „Ленінська молодь" надрукувала, як повідомила київська „Молодь України" з 20 січня, статтю про Катерину Шевченко, комсомолку із сх. области України, яку партія послала на працю вчительки після закінчення Другої світової війни на Львівщину.

„Тут у селі Лютовиську Старосамбірського району приймає вона перше бойове хрещення у боротьбі з лютими ворогами українського народу — буржуазними націоналістами. Під дверима хати, у кишенях пальта, у школі вона все частіше знаходила злобні записки, у яких бандерівці погрожували розправою. Але комсомолка не злякалася. Однієї ночі вона, ризикуючи життям, вислідила сховище банди. З такою ж повною відданістю і самопожертвою воює проти націоналістів Катерина на сторінках районної газети „Радянське село", де згодом стала працювати". Але за ті „воювання" скінчила погано: упівці схопили зрадницю і скінчили з нею. Тепер у Львові завели „Пост ім. Катерини Шевченко", дають нагороди ім. К. Шевченко...

У РЕСПУБЛІЦІ „СУЦІЛЬНОЇ ГРАМОТНОСТИ"

Наводимо зразок з „Перця", ч. 21: „Світовий рекорд по безграмотності належить Катерині II. Вона в слові з трьох літер „ещё" — зробила чотири помилки, написавши „ісчо". Але недавно на нього був зроблений замах нашими земляками і сучасниками з с. Лебедівки Києво-Святошинського району. Вони на величезному транспаранті величезними літерами написали:

„Громодяне!
Будьте обережни
в лісу з вогнем.
Ліс — наш богатство".

Як бачиш, Перче, тут лише шість помилок у восьми словах. Словом, до побиття царського рекорду лебедівським грамотіям це далекувато".

В ЛІСАХ УКРАЇНИ МАЙЖЕ НЕМАЄ ДИЧИНИ

Про причини такого стану розповідає „Радянська Україна" з 21 січня:

„Як один з найдійовіших засобів збереження природи багато хто пропонує обмеження полювання. Певно час загальмувати неухильне зростання числа людей з мисливською рушницею за плечима. Адже, якщо врахувати, що за сім років кількість тільки зареєстрованих, законних мисливців зросла на Україні від 147 до 495 тисяч, неважко зробити висновок про причини зменшення кількості лісових тварин". Газета навела також дані про підгодівлю дичини в зимовий час в лісах і лугах УССР: на 1 голову приблизно пропадає „0,08 кілограма сіна та приблизно один вінник"... на всю зиму!